

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Дизайн тканин і одягу	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	3–4

ЕСТЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДИЗАЙНУ

Семестр 3-4 2020/2021 навч.рік

Викладач	Лагода Оксана Миколаївна, доцент, PhD (канд. мист-ва)
E-mail	oxanalahoda@gmail.com
Заняття	За розкладом
Консультації	За розкладом
Адреса	к. 311, поверх 3, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ЕПД); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. За бажанням можна пропонувати листування у Messenger, Viber тощо.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Рекомендованою передумовою для вивчення дисципліни ЕПД є такі навчальні дисципліни як «Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики» та «Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекування».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. *Основи дизайну: навч. посіб. К. : ПАРАПАН, 2004. 240 с.*
2. Бойчук О.В. *Пространство дизайна. Харьков : «Новое слово», 2013. 367 с.*
3. Быстрова Т. *Вещь, форма, стиль: Введение в философию дизайна. М.; Екатеринбург : «Кабинетный ученый», 2017. 374 с.*
4. Мовчан В.С. *Естетика: історія і теорія. Навч. посіб. Жовква : Місіонер, 2010. 736 с.*
5. Мовчан В.С. *Етика : навч. посіб. К. : Знання, 2007. 483 с.*

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

В. Сидоренко. Три естетики. От канона к проекту: веб-сайт URL:

<https://sergeserov.livejournal.com/512481.html>

Д.В. Иванов. Виртуализация общества: веб-сайт URL:

http://lib.ru/POLITOLOG/ivanov_d_v.txt

Иванов Д.В. Глэм-капитализм. Мир брендов, трендов и трэша [Электронный ресурс] СПб. : Страта, 2015. 138 с.: веб-сайт URL: <https://www.rulit.me/books/glem-kapitalizm-read-431754-1.html>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю демонстрації тематичних презентацій і виходу до мережі Інтернет.

Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є підготовка аспірантів до самостійного критичного аналізу дизайн-практик в аспекті їх естетичної якості, в освоєнні багатства естетичних цінностей, ідей та концепцій, у розвитку естетичної свідомості фахівця з дизайну на основі філософсько-естетичної рефлексії в умовах сучасності.

Завданням дисципліни є теоретичне осмислення сучасного розуміння сутності «естетичного» в культурі, мистецтві та дизайні, яке охоплює такі проблемні питання, як:

- класичні та новітні категорії (паракатегорії) естетики, їх роль в інтелектуально-практичній, проектно-художній діяльності людини;
- історичне підґрунтя формування естетичної думки, її абриси в ХХІ ст.;
- естетична свідомість та її структура в контексті сучасних концепцій розвитку дизайну; актуалізація стратегії оповідності;
- ключові сфери естетичної діяльності (побутова, виробнича, професійно-художня); закони і принципи естетичного формоутворення;
- художній образ як інтегральна структура мистецтва і дизайну, ретранслятор наративу естетичних цінностей проектних ідей;
- проблематика естетичного впливу та сприйняття; особливості естетичної культури суспільства і окремої особистості;
- креативна естетика творця та її проблемне поле в дизайні; дуальність естетичного й неестетичного;
- процеси трансформації естетичної свідомості, естетичних цінностей та ідеалів сучасності в контексті їх взаємодії з предметною творчістю в цілому.

На лекційних і семінарських заняттях аспіранти набувають навички теоретичного аналізу та виявлення проблем в сфері розвитку дизайнерської діяльності з можливістю подальшого втілення результатів роботи у наукове середовище (статті, доповіді тощо).

Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності: здатність аналізувати наукові питання та виявляти естетичні проблеми у сфері дизайну.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 9. Орієнтуватися в процесі становлення і подальшого розвитку сучасної дизайнерської практики та застосовувати механізм її аналізу; знати сучасний стан наукової літератури та термінології за обраною спеціальністю.

ПРН 10. Знати основні концепції, теоретичні та практичні проблеми історії розвитку дизайнерської діяльності.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям естетичного аспекту дизайнерської діяльності.

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 2-го курсу (4 кредитів ECTS, 120 навчальних години, в тому числі 36 годин — аудиторні лекційні та семінарські заняття та 84 години — самостійні). Всього курс має 2 модулі та 9 тем.

Осінній семестр: 45 годин: 9 — лекції, 2 — семінарські заняття, 33 — самостійні.

ДИЗАЙН-ПРАКТИКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ ДУМКИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ, СУЧАСНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.

Тема 1. Дизайн як форма естетичної діяльності:

1.1. Сутність естетики (естетичного) на межі ХХ – ХХІ століть: коло проблем і контури предмета. Основна термінологія з дисципліни.

1.2. Провідні ідеї сучасної науки естетики. Структура естетичної діяльності та естетичної свідомості; Система сучасних естетичних категорій. Естетичні цінності. Естетичні ідеали.

Тема 2. Концепції розвитку сучасного дизайну:

2.1. Дизайн в контексті новітніх естетичних категорій. Паракатегорії сучасної естетики: лабіринт, гра, абсурд. Стратегія оповідності.

2.2. Вплив сучасного мистецтва та його естетики на розвиток дизайну. Антитеза: модернізм – постмодернізм. Кореляційна залежність візуальної та проектної культур.

Тема 3. Естетичне формоутворення:

3.1. Феномен речі в дизайні. Синтез функцій. Закони і принципи естетичного формоутворення.

3.2. Конструктивізм і деконструктивізм в дизайні; Спільне й відмінне в «сучасному», «актуальному», «концептуальному» мистецтві та дизайні. Арт-дизайн.

Тема 4. Сутнісні виміри сучасного дизайну (гуманізація): теорія та практика.

4.1. Етико-естетична проблематизація діяльності фахівця (концепція «Вікно Овертона»); дизайн в контексті естетики віртуалізації та гламуризації сучасного суспільства (теорія Д. Іванова).

4.2. Людиноцентричність, екологічність, концептуальність, емоційність (сенсорність) сучасного дизайну (СДМДП Г. Лоли).

Весняний семестр: 75 годин: 18 — лекції, 6 — семінарські заняття, 51 — самостійні.

ЕСТЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДИЗАЙНУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕСТЕТИЧНОЇ ДУМКИ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ І МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА.

Тема 5. Художньо-образна проблематика в естетиці дизайну:

5.1. Проблема наявності / відсутності «героя» у творах дизайну: взаємодія або

протиставлення етичного естетичному, плюральність змістів, конотативність естетичних ідеалів.

5.2. Проблема „героя” у творах дизайну: естетика типового, стереотипного, виняткового (ексклюзивного) /серійного.

Тема 6. Образно-стилістична проблема естетики дизайну:

6.1. Дизайн-діяльність у контексті теорії та історії стилю. Сучасна класифікація стилів дизайну.

6.2. Проблема сюжетності дизайнерських творів: тематизація, нарративізація, текст і контекст, підміна або імітація змістів.

Тема 7. Функціональна проблематика:

7.1. Функції «масової» та «елітарної» естетики дизайну: процеси демократизації, глобалізації, колаборації.

7.2. Плюралізм, індивідуалізм, фетишизм дизайнерських творів, їх вплив на призначення (функції) речі.

Тема 8. Ідентифікаційно-комунікативна проблема в естетиці дизайну

8.1. Прояви естетичного в дизайні у контексті філософії реклами. Репрезентація як явище.

8.2. Інформативність та ідентифікація засобами дизайну в мерчендайзингу. Мистецтво вітриністики і сучасний дизайн.

Тема 9. Проблеми креативної естетики особистості (роль творця)

9.1. Естетика фетишу. Брендівість. Айдентика. Репрезентативні практики.

9.2. Стимулювання креативу і його вплив на естетичну якість дизайн-продукту.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни ЕПД розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення лекційних тем і підготовку семінарських завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовку усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми дисертації). Підсумком самостійної роботи є підготовка і захист індивідуальної тематичної дослідницької роботи у формі реферату.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є заліки. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих аспірантів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	незадовільно	35–59	FX

добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як аспірантам, так і викладачу. За необхідності аспірант має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі неможливості проведення занять за розкладом з вагомих причин викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з аспірантами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. В разі пропуску аспірантом окремих тем дисципліни, він повинен опрацювати їх самостійно та на наступному занятті показати викладачу конспект або відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Аспіранти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при написанні реферату і складанні заліку). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо під час рубіжного контролю помічено списування чи виявлено в рефераті плагіат, аспірант втрачає право отримати відповідні бали. В такій ситуації викладач проводить усне блиц-опитування з метою встановити рівень знань аспіранта з теми і оцінити їх. Якщо подібна ситуація відбулась під час заліку — аспірант отримує тільки ті бали, що були зараховані попередньо. Низький рівень оцінки знань аспіранта обумовлює необхідність виконання ним додаткового індивідуального завдання (на розсуд викладача і за бажанням студента) з метою покращення підсумкового оцінювання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>; <https://saiup.org.ua/novyny/akadem-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
3-й семестр						
		лекція	Вступ до курсу. Естетика та її природа. Базові поняття	1		
	1	лекція	Дизайн як форма естетичної діяльності	2	Есе на 150 слів (тема 1) в межах теми власного дослідження та відповідного виду дизайну. Роздрукування	Роздрукування приноситься на заняття

	2	лекція	Концепції розвитку сучасного дизайну	2		
	3	лекція	Естетичне формоутворення	2	Коротке повідомлення (тема 3). Навести приклади з власних досліджень.	Письмово
	4	лекція	Сутнісні виміри сучасного дизайну (гуманізація): теорія та практика	2		
	1-4	семінар	Проблематизація категорії «естетичне» у контексті стилю в дизайні	2	Повідомлення-презентація за одним із стилів (на вибір): хай-тек, лофт, вінтаж, гранж, мінімалізм, деконструктивізм	Ілюстрована презентація
		семінар	Тест (семестровий контроль)	1	Тест	Письмово
4-й семестр						
13.02.	5	лекція	Художньо-образна проблематика в естетиці дизайну	2+1		
14.02.	6	лекція	Образно-стилістична проблема естетики дизайну	2+1		
14.02	7	лекція	Функціональна проблематика	2+2		
27.02.	8	лекція	Ідентифікаційно-комунікативна проблема в естетиці дизайну	2+2		
28.02.	9		Проблеми креативної естетики особистості (роль творця)	2+2		
28.02. 29.02.	5-9	семінар	Соціокультурний аспект естетичних проблем сучасної практики дизайну.	6	Повідомлення-презентація, що розкриває вплив на дизайн соціокультурних феноменів (на вибір: інформатизація; віртуалізація, гламуризація, екологізація, глобалізація).	Ілюстрована презентація
			Контрольна модульна робота: захист індивідуальних тематичних завдань Залік.	1 4	Доповідь (усно), 5 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Роздруківка обов'язкова Презентація - за бажанням (5 балів додат.)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
------	-----------------	------

1	Тестова програма	0–45
2	Поточний контроль (семінарські заняття)	0–15
3	Складання заліку (захист реферату)	0–40
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматкуванням
D	4–7	10–21	Аспірант не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуванням
E	1–3	1–9	Аспірант в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність аспіранта під час семінарських занять (2 за кожне), виступ на конференції або публікацію статті за індивідуальною темою дослідження, реалізованою в межах дисципліни (5). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела з кожної окремої теми.

Основна:

1. Бойчук О.В. Пространство дизайна. Харьков : «Нове слово», 2013. 367 с.
2. Бореев Ю.Б. Эстетика: Учебник для вузов. М. : Высшая школа, 2002. 511 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: Монографія. Харків : ХДАДМ; Колорит, 2005. 244 с.; іл.
4. Даниленко В. Я. Майбутнє європейського дизайну. Харків : Колорит, 2007. 197 с.
5. Лола Г.Н. Дизайн-код: культура креатива. Спб. : «Элмор», 2011. 140 с.
6. Мовчан В.С. Етика : навч. посіб. К. : Знання, 2007. 483 с.
7. Мовчан В.С. Естетика: історія і теорія. Навч. посіб. Жовква : Місіонер, 2010. 736 с.
8. Пигулевский В.О. Дизайн и культура. Харків : Из-во «Гуманитарный центр», 2014. 316 с.

9. Лагода О., Будяк В. Атрактивність негативних ідентичностей гламуру в ХХ столітті. Теорія та практика дизайну. Технічна естетика. Київ: НАУ, 2016. № 9. С. 142-153.
10. Lahoda O. Innovating technologies in modern fashion design / Theory and practice of design. Technical aesthetics. 2017. Issue 11. P. 108-119.
11. Лагода О. Репрезентативний потенціал дизайнерських практик у симбіозі мистецтва і моди. Art&Design. Київ: КНУТД, 2018. № 3. С. 107-119 (збірник включено до науко метричної бази даних Index Copernicus).
12. Лагода О. Концептуальне підґрунтя проектно-художньої діяльності в умовах сучасності. II Всеукр. наук.-практич. конф.: Регіональний дизайн і освіта: потенціал сучасності. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2017. С. 180-183.
13. Лагода О. Дизайн в контексті МСДМ дизайн-продукту Г. Лоли. Збір. м-лів Між. науково-практич. конф.: Актуальні проблеми сучасного дизайну. Київ: КНУТД, 2018. Том 1. С. 79-82.
Рекомендована література англійською мовою
14. John Heskett. DESIGN.A Very Short Introduction. New York. Oxford University Press. 2002. 169 p.
15. Bryan Lawson (ed.) Fourth Edition. How Designers Think. The design process demystified. EKSEVIER. 2005. .335 p.
16. Colin Ware. Visual Thinking for Design. MP publication. 2008. 198 p.
17. Colin Ware. Information Visualization. Perception for Design. EKSEVIER. MR Morgan Kaufman. 2004. .513 p.